

САМАРСЬКИЙ ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ ТА УПРАВЛІННЯ
КОНСАЛТИНГОВО-КОНФЛІКТОЛОГІЧНИЙ ЦЕНТР
КРИМСЬКИЙ ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ
ЦЕНТР РОЗВИТКУ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

ЕФЕКТИВНІСТЬ БІЗНЕСУ
В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ

Матеріали IV міжнародної
науково-практичної конференції

3-5 червня 2011 р.

Судак

Ефективність бізнесу в умовах трансформаційної економіки / Матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції 3-5 червня 2011 р. – Сімферополь: ВіТроПринт, 2011. – 340 с.

Редакційна колегія:

1. Тарасов В.І. – ректор Кримського інституту бізнесу, кандидат філософських наук, доцент.
2. Задорожний А.Л. – ректор Самарського інституту бізнесу та управління, доктор економічних наук, професор.
3. Трофимова В.В. – директор Центру розвитку освіти, науки та інновацій, кандидат економічних наук.
4. Тарасова Н.А. – координатор науково-дослідних проєктів Консалтингово-конфліктологічного центру.

У збірнику представлені тези доповідей учасників IV міжнародної науково-практичної конференції «Ефективність бізнесу в умовах трансформаційної економіки».

Для студентів, аспірантів, науковців та фахівців.

Тематичні напрямки:

1. Сучасні трансформації національних економічних моделей.
2. Роль державної та місцевої влади у розвитку підприємництва.
3. Українські підприємства в контексті співробітництва Україна-COT: оцінка результатів та прогнози.
4. Інституціональне забезпечення бізнесу.
5. Підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств.
6. Інновації як механізм підвищення ефективності бізнесу.
7. Прогалини підприємницького права України та механізми їх усунення.
8. Інвестиційний потенціал вітчизняної економіки.
9. Проблеми фінансового ринку України та шляхи їх подолання.
10. Фінансовий механізм підприємницької діяльності.

© Автори статей, 2011

ЗМІСТ

**СУЧАСНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ МОДЕЛЕЙ.
РОЛЬ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА**

Апостолакі Анна Мяртіянівна ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА ТА ЇЇ РОЛЬ У ДЕРЖАВНОМУ РЕГУЛЮВАННІ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА	14
Баранов Александр Михайлович ТРАНСФОРМАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ БЕЛАРУСІ	17
Борейко Володимир Іванович ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ВІЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ЗОН В УКРАЇНІ	20
Бутук Александр Ильич ПРОТИВОРЕЧЧЯ РЕГУЛЮВАННЯ В НАЛОВОМУ КОДЕКСІ УКРАЇНИ	21
Галайко Наталія Володимирівна ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СУЧАСНИХ ПРОЦЕСІВ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ ЦІЛЮВИХ ПРОГРАМ	25
Гарасюк Діана Миколаївна ТИПІЗАЦІЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИХ СИСТЕМ	27
Глушач Анна Володимирівна ПРОБЛЕМИ ТРАНСАКЦІЙНИХ ВИДЕРЖЕК НА РИНКЕ ТРУДА УКРАЇНИ В ТРАНСФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІЦІ	29
Губарева Ірина Олегівна, Бернацький Петро Йосипович КОГНІТИВНИЙ ПІДХІД ДЛЯ ОЦІНКИ ВПЛИВУ КОРУПЦІЇ НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ КРАЇНИ	32
Гунчак Наталія Володимирівна НЕОБХІДНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ЛІСОПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ	34
Изотова Зоя Анатольевна СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ УПРАВЛЕНИЯ КАЧЕСТВОМ ЗЕРНА НА ОСНОВЕ ТРЕБОВАНИЙ СТАНДАРТОВ	36
Кутрань Катерина Вікторівна РОЛЬ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У РОЗВИТКУ ВЕНЧУРНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ	38

Чернишова Олена Іванівна ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ОРІЄНТИРИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	103	Венгер Віталій Васильович НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МЕТАЛУРГІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ	138
Шевченко Евгений Игоревич ИНВЕСТИЦИИ БАНКОВ КАК ФАКТОР РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ УКРАИНЫ	105	Власенко Дмитро Олександрович СУЧАСНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ АВТОТРАНСПОРТНОГО ПІДПРИЄМСТВА	140
Шиян Діана Володимирівна ИНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ АГРАРНОГО СЕКТОРУ АР КРИМ	109	Яровая Нина Викторовна, Воркунова Ольга Вячеславовна, Омельчук Екатерина Сергеевна ЭКОНОМИЧЕСКАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЙ ПОРТОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ	142
ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ		Гарбера Ольга Євгенівна ІМІТАЦІЙНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ	145
Абрамова Олена Володимирівна ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	112	Склярець А.С. ФОРМУВАННЯ ДІЛОВОГО ІМІДЖУ ПІДПРИЄМСТВА В ТУРИСТИЧНОМУ БІЗНЕСІ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ТК «ТРАЙДЕНТ»)	146
Амбросій Оксана Іванівна ДОХІД ЯК ОБ'ЄКТ ОБЛІКУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА	116	Горбань Василина Богданівна ОЦІНЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ МОТИВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ РОЗРАХУНКУ ІНТЕГРАЛЬНОГО ПОКАЗНИКА	155
Анюхіна Лілія Олексіївна ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МАРКЕТИНГОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ЯК ОДНОГО З НАПРЯМІВ ПОСИЛЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПОЗИЦІЙ НАЦІОНАЛЬНИХ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ	118	Дацишин Катерина Василівна ПОНЯТТЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТА МОЖЛИВІ ШЛЯХИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	159
Астахов Олександр Олександрович СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО РИНКУ АВІАТРАНСПОРТНИХ ПОСЛУГ	121	Десва Наталія Едуардівна, Михайлова Наталія Сергіївна ВПЛИВ ІНСТРУМЕНТІВ КОРПОРАТИВНОГО КОНТРОЛЮ НА ДІЯЛЬНІСТЬ АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВ	162
Батринча Валентина Георгіївна, Олійник Тетяна Георгіївна СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	125	Долобанько Вікторія Василівна, Квасницька Раїса Степанівна СУТНІСТЬ БЮДЖЕТУВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО – ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ БЮДЖЕТУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ УКРАЇНИ	165
Беляев А.С. К ВОПРОСУ О НЕОБХОДИМОСТИ ОЦЕНКИ И ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ	128	Живиця Артем Германович УДОСКОНАЛЕННЯ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЇХ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ	168
Берюх Олег Владимирович ОЦЕНКА ЭКОЛОГИЧНОСТИ ПРОДУКЦИИ	129	Іртищева Інна Олександрівна, Расторгуєва Тетяна Володимирівна ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ АПК МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ: СТАТИКА, ДИНАМІКА, ПЕРСПЕКТИВИ	170
Біліньська Олена Петрівна РОЛЬ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ОЦІНКИ ПЕРСОНАЛУ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА ПІДПРИЄМСТВ	130	Клименко В.І., Пасічна Т.Д. ПРОБЛЕМА ФАЛЬСИФІКАЦІЇ ТОВАРІВ В АСПЕКТІ ЗАЛУЧЕННЯ ЇХ КОНКРЕНТНОСПРОМОЖНОСТІ	171
Бывшев Александр Павлович БИЗНЕС – РЕЛИГИЯ ДЕЛА	132		
Биконя Олександр Сергійович КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ІННОВАЦІЙНОГО	135		

- у короткостроковому періоді – забезпечити підвищення внутрішнього попиту на вітчизняну металопродукцію шляхом відновлення та модернізації основних фондів у транспортній галузі, насамперед оновлення залізничного рухомого складу, розбудови інфраструктурних об'єктів тощо;

- у довгостроковому періоді – розробити якісно нову програму розвитку сектору чорної металургії України щодо комплексної модернізації кожного окремого металургійного підприємства та сектору в цілому. Ця програма не повинна суперечити вимогам СОТ, і передбачати створення сприятливих умов для реконструкції та модернізації металургійних підприємств, впровадження прогресивних енергозберігаючих технологій та устаткування, підвищення ефективності використання паливно-енергетичних ресурсів, оптимізації структури енергоспоживання, збільшення використання нетрадиційних джерел енергії та вторинних енергоносіїв власного виробництва через надання права на зменшення податкового зобов'язання та надання інших форм і заходів державної підтримки промисловим підприємствам. Створення та реалізація принципово нових підходів щодо комплексної модернізації ГМК України дасть змогу не тільки скоротити споживання природного газу до 2015 р. на рівні 45 – 50%, а й зменшити антропогенне навантаження на навколишнє природне середовище та поліпшити умови праці на металургійних підприємствах.

Література:

1. Виробництво основних видів промислової продукції за 2003-2010 роки [Електронний ресурс]. – Доступний з: <<http://www.ukrstat.gov.ua>>.
2. Венгер В.В. Особливості взаємодії держави та бізнесу у сфері гірничо-металургійного комплексу України: від підтримки до партнерства / В.В. Венгер, В.О. Точилін. – Економіка і прогнозування. – 2010. – № 1. – С. 114 – 128.
3. Кукин С. Чужой металл слаще? С. Кукин. [Електронний ресурс]. – Доступний з: <<http://minprom.ua/articles/56319.html>>.

Власенко Дмитро Олександрович
Конотопський інститут Сумського державного університету, м. Конотоп

СУЧАСНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ АВТОТРАНСПОРТНОГО ПІДПРИЄМСТВА

В сучасних умовах функціонування автотранспортних підприємств відбувається зниження обсягів перевезень, внаслідок чого можна спостерігати ситуацію, при якій підприємства перебувають на межі збитковості. У багатьох підприємств виникла та продовжує розвиватись проблема виживання, що загострюється внаслідок конкурентної боротьби за споживача. Останнім часом з великими автотранспортними підприємствами досить успішно конкурують приватні перевізники, також переваги населення не завжди спрямовані вбік великих підприємств.

В таких умовах автотранспортним підприємствам необхідно серйозно замислюватись про конкурентоспроможність своїх послуг. Тобто необхідно визначитись як зробити, щоб клієнти вибрали саме дане підприємство, а не підприємство-конкурента.

Конкуренція – це процес управління суб'єктом своїми конкурентними перевагами для досягнення перемоги або інших цілей у боротьбі з конкурентами за задоволення об'єктивних або суб'єктивних потреб в межах законодавства або природних умовах [4].

В цілому вся ділова діяльність підприємства повинна бути спрямована на досягнення конкурентних переваг. Вони повинні бути такими, щоб їх можна було негайно і як можна довше використовувати. Функція конкурентної переваги полягає в забезпеченні рентабельності вище середньої для підприємств даної галузі або сегмента ринку, та у завоюванні міцних позицій на ринку. Рентабельність тут застосовується для оцінки ефективності використання ресурсів підприємства. На підприємстві повинна розроблятися стратегія, що дозволяє отримати конкурентні переваги. Формування стратегії підприємства вимагає чіткого визначення реальних характеристик, що виражають кількісно і якісно уяву про джерела ресурсів, ринки збуту, ситуації в конкуренції, економічні передумови і обмеження. Конкурентна перевага – це ті характеристики ринкової діяльності підприємства, які створюють його певну перевагу над конкурентами. Створення конкурентних переваг пов'язане із розробкою комплексу заходів в області товару, розподілу, ціни, стимулювання, що забезпечує перевагу над аналогічними діями конкурентів. Підприємство повинно постійно здійснювати пошук, актуалізацію та практичне втілення конкурентних переваг, що з необхідністю знаходить відображення в його стратегії та повсякденній діяльності [2]. Мета стратегії – одержання рівня задоволення потреб споживачів, що перевищує рівень, який можуть забезпечити конкуренти, і створення на цій основі для свого підприємства положення, що дозволяє одержати норму прибутку вище середньогалузевого рівня. На думку М.Портера, цілями стратегії конкурентної боротьби є знаходження підприємством такого положення в галузі, при якому воно щонайкраще захищено від впливу сил конкурентної боротьби або може залучити ці сили на свою користь [3]. Чим більшу кількість стійких переваг має підприємство, тим вище стабільність його ринкової позиції, тобто конкурентоспроможність.

Для підприємств автомобільного транспорту найбільш прийнятними є наступні стратегії досягнення конкурентних переваг [1]:

- лідерство у витратах припускає досягнення переваг за допомогою низьких витрат і поліпшення техніко-експлуатаційних показників, економії за рахунок поліпшення організації праці та навчання персоналу, вигідне місце розташування (чим ближче підприємство розташоване до клієнтів і маршрутів, що обслуговуються, тим нижче витрати на нульові пробіги), що зацікавлює велику кількість споживачів;
- диверсифікація виробництва передбачає одночасний розвиток багатьох, не пов'язаних один з одним видів виробництва, розширення асортименту послуг, що надаються. Так на автотранспортному підприємстві поряд із перевізною діяльністю можуть здійснюватись та організовуватись технічне обслуговування та ремонтні роботи, мийка, заправка, послуги автостоянки для рухомого складу сторонніх організацій і приватних осіб на комерційній основі. В результаті диверсифікації підприємство буде більш стабільне до коливань ринкової кон'юнктури, також прискорюється адаптація до мінливих умов зовнішнього середовища і попиту;
- диференціація виробництва припускає, що підприємство прагне до унікальності, винятковості, ексклюзивності в аспектах, важливих для споживачів і клієнтури (майстерність, досвід, кваліфікація працівників; визнаний імідж, престиж підприємства; сервіс, який забезпечує підприємство).

Підвищення конкурентоспроможності підприємства можна здійснити за допомогою наступних організаційних заходів:

- забезпечення техніко-економічних та якісних показників, які створюють перевагу на ринку;
- постійне зниження виробничих витрат на всіх етапах і у всіх ланках технологічного процесу виробництва;
- вивчення поведінки конкурентів на ринку;
- бюджетування, контролінг: використання твердих систем контролю над витратами шляхом попереднього затвердження структури та складу обґрунтованих і лімітованих видатків;
- виявлення та використання цінних факторів підвищення конкурентоспроможності підприємства (знижок, форм і умов оплати, взаємозаліків);
- використання маркетингових методів (маркетингове дослідження ринку, реклама, інтерв'ювання, анкетування, опитування споживачів).

Використання даних заходів дозволить підвищити конкурентоспроможність підприємства, випередити конкурентів, збільшити привабливість транспортних послуг в очах споживачів.

Література:

1. Аболонин, С. М. Конкурентоспособность транспортных услуг / С. М. Аболонин. – М.: ИКЦ «Академкнига», 2004. – 172 с.
2. Бережной В.И. Управление конкурентоспособностью предприятия / В.И. Бережной. – Ставрополь: Изд-во Северо-Кавказ. гос. техн. ун-та, 2006. – 211 с.
3. Портер М. Конкуренция / М. Портер. – СПб.: ИД «Вильямс», 2005. – 608 с.
4. Фатхутдинов Р.А. Конкурентоспособность: экономика, стратегия, управление / Р.А. Фатхутдинов. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 312 с.

Яровая Нина Викторовна, Воркунова Ольга Вячеславовна,
Омельчук Екатерина Сергеевна
Одесский национальный морской университет, г. Одесса
i.ramazanov@gmail.com

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЙ ПОРТОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

В настоящее время необходимо рассматривать влияние внешней среды на экономическую безопасность предприятия портовой деятельности. Это обусловлено тем, что государство уже не является основным инвестором и потребителем продукции предприятий. А также, мировой экономический кризис привел к спаду производства, что не может не отразиться на эффективности функционирования таких предприятий, как предприятия портовой деятельности.

Экономическая безопасность – это способность предприятия портовой деятельности противостоять неблагоприятным внешним воздействиям, устранять различные угрозы и приспособиться к новым условиям.

Основными направлениями повышения конкурентоспособности предприятий портовой деятельности должна стать реализация мероприятий по улучшению использования всех видов ресурсов: инвестиционных, материальных, финансовых,

трудовых, природных и управленческих. Таким образом, кардинальными векторами развития можно считать:

- привлечение дополнительных инвестиционных ресурсов и повышение эффективности их использования;
- улучшение структуры трудовых ресурсов и более эффективное их использование;
- повышение экологической безопасности использования природных ресурсов, улучшение структуры природоохранных и технологических мероприятий по экологии и рекреации акваторий и прилегающих к ним земель;
- повышение роли и эффективности использования управленческих ресурсов.

Все вышеуказанные направления повышения конкурентоспособности предприятий портовой деятельности должны быть сориентированы на достижение единой цели – коренного изменения всего портового бизнеса Украины и вхождения в международный рынок портовых услуг на равноправных условиях. Несомненно, особую роль в данном процессе должны сыграть не только и не столько новые производственные технологии, сколько технологии информационные и управленческие.

Наибольшее распространение в науке получило выделение опасностей и угроз в зависимости от сферы их возникновения. В зависимости от того, какая среда является объектом структурной организации, можно выделить функции, реализующие деятельность морского торгового порта во внешней среде и функции, направленные на организацию внутренней среды.

Внешние опасности и угрозы возникают за пределами предприятия портовой деятельности, они не связаны с его производственной деятельностью. Это изменение окружающей среды, которое может нанести предприятию ущерб. Внутренние факторы связаны с хозяйственной деятельностью предприятия, его персонала, они обусловлены теми процессами, которые возникают в ходе производства и реализации продукции и могут оказать свое влияние на результаты бизнеса, т.е. качество планирования и принятия решения, соблюдение технологии, организация труда и работа с персоналом, финансовая политика предприятия, дисциплина и многие другие.

Как внутренних, так и внешних факторов риска огромное количество. Это обусловлено тем разнообразием связей и отношений, в которые обязательно вступает предприятие. Все эти связи и отношения возникают в конкретных политических, социально-экономических, природно-климатических и других условиях, которые сложились как в масштабах всей страны, так и на уровне определенного конкретного региона. Именно конкретная ситуация в том или ином населенном пункте, регионе, где действует предприятие, может оказать существенное влияние на результаты хозяйственной деятельности.

К факторам, влияющим на результаты деятельности предприятий портовой деятельности, относятся: состояние предпринимательской среды в области морского транспорта; наличие местных сырьевых и энергетических ресурсов; развитие транспортных и других коммуникаций; наполняемость рынка; экономическое состояние портов-конкурентов; наличие свободных трудовых ресурсов, уровень их профессиональной подготовленности; уровень социальной и политической напряженности; ориентировка населения на производительный труд; уровень жизни населения и его платежеспособность; криминализация общества (коррупционность чиновников море - хозяйственного бизнеса, экономическая преступность).

Внешние факторы, влияющие на экономическую безопасность предприятий портовой деятельности, следующие: политические; социально-экономические;